

Inserati se sprejemajo in veljajo
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 " "
15 " " " " 3 " "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
administracija in ekspedicija na
Starem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemam velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
za pol leta . . . 5 " — " "
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljat
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je na Stolnem trgu
hiš. št. 284.

Izhaja po trikrat na teden in sicer
v torek, četrtek in soboto.

Politika in slovenska duhovščina.

I.

Sploh je znano, da naš liberalni svet nič kaj rad nima, da bi se duhovščina pečala s političnimi zadevami, zlasti, ako se ne ravna po njegovih načelih. V zelo se šteje duhovniku, ako se vdeležuje kacic volitev politične vrste, ako snuje in vodi politična društva, ter v njih razmotruje politična vprašanja in razmere v duhu zdravih, krščanskih, rodoljubnih nazorov. Ni dežele, tudi slovenske ne izvzemši, v kateri ne bi izhajali časopisi, ki v tem oziru pišejo zoper duhovščino tako zvito, hinavsko, da se njih misli res primejo marsiktere nevedne, plitve glave. Sam sem slišal priprostega slovenskega kmeta, ki je pri neki volitvi napadal duhovnika, prišedšega na volišče, češ, duhovnik naj se sploh ne vtika v politično delovanje. Se vé, da je bil ta mož podkurjen in podkupljen od družih liberalno nabarvanih slovenskih omikancev. Da bi v tej zadevi med slovenskim ljudstvom prodirali jasni pojmovi, zdravi nagledi in pravi nazori, skušal bom v tem članku razložiti, v kakošnem razmerju je slovenski duhovnik s politikom. Upam, da bode pazljiv čitatelj iz tega premišljevanja povzel, da ima slovenski duhovnik pravico, oblast in dolžnost, vdeleževati se politične delavnosti.

Kdo pa je slovenski duhovnik? On je I. slovenski rojak, II. avstrijski državljani, in III. služabnik sv. katoliške cerkve.

Že natorno čutstvo veže človeka z vezmi posebne nagnjenosti in ljubezni na rod, iz ktere je izšel. O ptiču pravijo, da poje najrajše in najlepše okoli grma, v katerem se je izlegel. Rojstni kraj, domovina, domači jezik, narodni odnošaji sploh, to so spomini, ki vežejo Nemca na nemški rod, Francoza na francoski, Mad-

jara na madjarski, Turka na turški rod itd. Najbolj živo se javi to narodno čutilo v človeku takrat, ko pride v kak tuj kraj, med tuje ljudi, in nepričakovano zasliši od človeka, ki ga sreča, pozdrav v domačem jeziku. Veselja mu poskoči srce, spomin na domovino ga napolnuje z radostjo.

Slovenec je menda tudi človek — kali? Kdo bi mu mogel tedaj odrekati enacega rodoljubnega čutja? Na slovenski zemlji je tekla njegova zibelka; slovenska mati ga je učila v domačem jeziku moliti in spoznavati njegovega Stvarnika; na slovenski zemlji so živeli, delali in trpeli njegovi predniki, in so mu s svojimi žulji zagotovili bivanje in kolikor toliko imetja. Kdo bi toraj mogel pričakovati, da slovensko srce vsega tega ne bi čutilo? kdo bi mu hotel braniti, iz tacih spominov izvirajočega rodoljubja tudi dejansko razodevati?

Slovenski stariši dajo svojega sina v šolo. Po dokončani 16letni učni dobi postane duhovnik. Že v pripravljavnih študijah se mu je narodno, domovinsko čutje še bolj razvilo, ožlahnilo, vtrdilo. Učeniki slovenske krvi, sloveči po svoji učenosti, odlični po svoji častni stopinji, so ga učili raznih ved in ga pripravljajo za višji stan*). Dovršivši tek svojih stanovskih študij, doseže duhovništvo. Mašnikovo posvečenje ga sicer bistveno loči od svetnega stanu; sveto maziljenje mu je podelilo novo duhovno oblast; toda krvi njegove ni spremenilo, narodnega značaja ni zbrisalo, narodnega čutja ne zadušilo. Kot slovenski duhovnik stopi na delo med svoje rojake, da bi jih z ukom in s skrivnostnimi opravili vodil v njihovih najsvetejših zadevah proti najvišjemu nadzemskemu namenu. Kako bi bilo mogoče, da

*) Učitelji tujih narodnosti so najnevarnejši morilci narodnega čutja slov. mladine. Pis.

se ne bi slovenski duhovnik po tem takem čutil Slovenca? Kako bi mogel krvi vez s svojimi rojaki pretrgati? vse rodoljubne spomine pozabiti? okoljščine svoje sedanje družbinske stopinje prezirati, v nemar pustiti? Ne, tega ne more, ne sme biti. Narodno čutilo je tudi neizbrisljivo znamenje, vtisnjeno njegovi duši, in po navedenih izbujevalnih sredstvih in okoljščinah se mu je tako ojačilo in okrepilo, da ga naganja z nepremagljivo silo, svoj narod ljubiti, z dušo in telom vdanemu mu biti, za-nj delati in živeti.

Res je, da je duhovnik po bistvu svojega poslovanja, po svoji oblasti, postavljen za vse ljudi, brez razločka narodnosti. Ravno tako resnično je pa tudi, da ima s posebno ljubeznijo vdan biti svojemu narodu. Saj je tudi Kristus pričel svoje zveličansko delo najprvo med Judi, bil je njihovega rodu.

Rodoljubje se mora pa pokazati in potrditi v delih, da je vredno svojega imena. Politično polje je pa v sedanjih časovnih razmerah slovenskega naroda rodovitna zemlja, kjer se dá vsejati obilo dobrega semena v politično obsežje spadajočih nauk in nasaditi blag sad obetajočih dreves, to je, političnih dejanj. Kdor pozna iz lastnega občevanja večino slovenskega ljudstva, priznati mora rad ali nerad, da krvavo potrebuje politične izobraženosti in srčnosti. Politično izurjenim Čehom toliko da se dá primerjati. Ako tedaj duhovnik opaše uma svitli meč, da bi po svojih okoljščinah na političnem polju delal za svoj narod, ni to nič drugega nego rodoljubje, skazano v dejanji. Kdor pa priznava slovenskemu narodu sploh pravico, razvijati politično delavnost, mora jo isto tako priznati tudi slovenskemu duhovniku, ker je sorodni ud ravno istega naroda. Narodu našemu gre natorna

Pijane živali.

Različne živali imajo, kakor je znano, veliko nagnjenje do pijač in, ako bi svoji strasti brez overanja smeje streči, bi se morebiti koj vsaki dan opijanile. Slon ljubi vsake sorte žganje. Kako lično izdere zamašek iz podane mu steklenice ruma! in kako polahkoma pusti sladko kapljico v svoje grlo teči! Pravo godčevo grlo to! zmiraj suho, zmiraj žejno! Pa vendar slon ne pije brez vsega razuma, ampak lepo počasi, kakor da bi poprej premislil, koliko je to vredno, kar v svoje grlo zliva.

Znano je tudi, da se golobje, kokoši, vrabci itd. vpijanijo, ako jim v žganji namočenega kruha podaš.

Muhe, ktere so pokusile sladko vino ali rum, vračajo se trdovratno, če jih še tako odganjaš, k posodi nazaj, ktera jim redek vžitek ponuja.

Posamezni psi naučijo se ravno tako ka-

kor njihovi gospodarji popijati in se prav lahko opijanijo.

Poznal sem starega, penzioniranega uradnika, kateri je svojega malega in grdega pinča nad vse rad imel, menda rajši nego soprogo svojo. Pes je bil njegov vsakdanji spremljevalec, in kedar je v navadno gostilnico šel in se za mizo vsedel, dobil je tudi „Marinč“ svoj prostor. Pa ne znabit pod ali za mizo, ampak na njej, da se je tako svojemu že otročjemu gospodu ložej prilizoval. „Marinč“ je, kedar se mu je zljubilo, iz gospodove čaše pivo lizal.

„Vidite gospodje, kako zna piti!“ rekel je starec vsigdar z veselim obrazom; „danes mu zopet prav dobro diši.“

Kdo se bode čudil, ako je po tem takem „Marinč“ v vsaki na mizi stoječi kozarec svoj grdi gobec utaknil in pivo pil, se ve da, ako je gost tako neumen bil in mu piti pustil. Tako se je „Marinč“ vsaki dan opijanil. Pa gostje so začeli gostilnico opuščati, ker so se kmalo naveličali neokusnega prizora, kteremu

so se od kraja smejali, in krčmar je bil prisiljen svojega dragega pivca na nespodobnost takega početja opozoriti. Hudo razžaljen odpovedal se je stari trap rajši svoji znani krčmi, kakor pa navadi Marinča pred seboj imeti in gledati, kako lepo in s kakim veseljem da pije. Kje je potem žejnemu Marinču „dobro dišalo“, mi ni znano.

Pred nekimi leti imel sem tudi priložnost v Mozirji pri Š. na krčmarjevem vrtu videti pijano ovco. Ko se za mizo vsedem, zapazim, da se je ovca v vrtu sedečim gostom posili približevala. Neki gost, kateri je hotel ravno oditi, dá ovcu skoraj poln kozarec piva. Krčmarica vlije pivo v široko posodo in ovca z vidnim veseljem začne pijačo lizati. Ker je tudi od drugih gostov enake dare dobila; postala je čez nekaj časa zelo vesela in skoki, ktere je delala, izdali so jo, da je pijana. S pijanostjo je pa rastla tudi njena žeja in zelo sitna je postala posebno za pričujoče gospé, ker se je s prednimi nogami na stole vzdigo-

pravica, razvijati se ne le kot narod, ampak kot narod slovenski. Isti naslov daje tudi natorno pravico slov. duhovniku do narodno-političnega delovanja. Kdor koli slov. duhovniku to pravico odrekuje, krči, bodi si tujec ali domačin, zanikuje mu s tem slovensko narodnost, kar je kolosalna budalost. In kdor koli slov. duhovščino odriava od političnega delovanja, ni prijatelj, ampak domač sovražnik svojega naroda, ako se še tako širokoustno baha s svojim rodoljubjem. Natorna, krvna vez tedaj daje slov. duhovščini do politične delavnosti ravno tako pravico, kakor jo vživa narod sam. Narodna zavest pa ji nalaga v isti stvari najmanj ravno tako dolžnost, kakor kakemu zavedenemu, izobraženemu narodnjaku sploh.

(Dalje sledi.)

O učiteljih nekaj.

Kdor sedanje učitelje po mestih in po deželi domači pozna, vé, da se ločijo prav za prav v dve vrsti: v čisto slovenske, in v zgolj nemčurske učitelje. Zraven teh je pa še neka mešanica ali bolje rečeno „birska“, ki se ošabno zove: slovensko-liberalna, dasiravno pomena tega izreka še ne ume ne, in ki je v resnici pa le zopet nemčurska; kajti izmed vsih teh lahkomišljenih kričačev ne dobiš ne enega, da bi ne bil na skrivnem ud „Lehrerverein-a“ ali še celo dopisovalec „Schulzeitung-e“, če je tudi na deželi ud čitalniški ali zastopnik banke „Slovenije“.

Popolnoma nemčurji, očitni odpadniki narodovi, napadajo poštene in vrlje slovenske učitelje v neumno napihnjeni „Schulzeitung-i“, — slovensko-liberalna birsa, s slovenskim imenom pokrita hčerka nemčurska, pa prodaja svojo neumno prevzetnost po „sl. Narod-u“, sinku „Laibacherce“ in „Tagblatt-a.“ — Tako se je v „Sl. Narod-u“ št. 131 od 12. junija l. l. oglašil nek učitelj (—a—), ter se prav ošabno nosi nad učitelji od liberalizma ne spridenimi, kateri z dohovščino v edinost žive, ter ž njo harmonično in vestno svoj posel odpravljajo. —

To človeče se je, kar so nove šolske postave, povsod kjer je bilo, da bi se le Grandnemčurju, Pirkarju, prikupilo in tako nekoliko naprej se splazilo, kar se pa vendar ni zgodilo, vedno z duhovščino prepiralo. Pisarilo je zdaj v „Schulzeitung-o“, zdaj v „Narod“, kako bi moglo šolstvo bolje biti, da pa duhovščina temu nasprotuje itd., tako, da, kdor je spise te prebiral in mu verjel, si je govala in tako dolgo in ne ravno rahlo jih butala, da so jej piva dale. Ker bi se bil kratek čas potem takem kmalo v kaj družega spremenil, je moral gospodar ovco odstraniti.

Tudi miška ni zaničevalka dobrih pijač. O nekem gospodu se pripoveduje, da je nekoga dne slišal neko škrabanje in zagledal miš, ki je po mizini nogi plezala. Kmalo je bila na mizi in je skrbno iskala po okrožniku še od zajuterka ostale drobtine. V sredi okrožnika stala je majhna, zvonu podobna čaša, do polovice še z žganjem napolnjena. Ko miška čašo zagleda, skoči na njo in začne hitro žganje lizati. Po malem ropotu prestrašena, skoči s kupice, zleze z mize in se skriva v svojej luknji. Čez nekaj časa pa pride zopet, toda čisto pijana na svitlo. Delala je najsmehnejše skoke in skušala, dasiravno zastonj, še enkrat splezati na mizo. Gospod pa ni imel usmiljenja z njo, ampak je poklical mačko, ki je pijanki kmalo kosti zdrobila.

Janez V.

tovo mislil: „ta učitelj mora pač kaj posebnega biti.“ Toda, če njegovo dušo poznaš in le pogledaš v njegovo učilnico, zagotavljam te, da boš precej sodbo izrekel: „to je prazen sod, ki zlo bobni, prazen klas, ki po koncu glavo nosi med skoro sploh poštenim učiteljstvom Notranjskim; in res, slabšega učitelja ni, kakor je ta — p —, pa tudi boljšega bobnarja ne od njega.*)

Da je pri tako grdem postopanju duhovščina temu neotesancu hrbet pokazala, bode vsak nepristransk človek za prav pripoznal, in, ker ona le značajne, tedaj poštenjake visoko ceni in le s takimi z veseljem občuje, je to nevošljivca tako razkačilo, da je izlil svoj žolč in vso svojo grdobo v „Narod“, kateri je, kakor nek drug kraj, ki se tu ne imenuje, baš za to precej pripravljen. — Tu očita poštenim učiteljem nekaj prav izmišljenega, kar je kot prilizovalec prej morebiti sam pa neprošen večkrat delal, namreč, da „v zakristijah duhovnu s kunjjo blatne črevlje brišejo;“ prevzetni brezverec se kot novošnega šolska spaka spodtikuje nad tim, da kak sposoben učitelj še „Libera“ in „Miserere“ poje**), nemara tudi iz zavisti, ker njega nobeden več za to delo ne prosi; — ker ga k dobri mizi ne vabijo več, ter ga to zeló zeló grize, psuje poštenjake, kolege svoje, ki se o gotovih časih z duhovniki kot s svojimi najboljšimi prijatli razveseljujejo, prav po otročje: „Tafeldecker-je“, duhovščino pa obrekuje, da verouk zanemarja, isto tako, kakor „puhla pa strastna „Schulzeitung-a“ št. 9. od 10. maja l. l.

S takim neslanim čenčanjem se je ta neolikanec in grd malomarnež v „Narodu“ prepiral skoro cel mesec z nekim drugim tovaršem svojim, kateri mu je skoro za dlako popolnoma enak, da je bilo že „Narod“ zadosti, ker je izkliknil: basta! (Konec prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 19. julija.

Avstrijske dežele.

Na Dunaju. Minister Lasser in Glaser sta se vrnila od odpusta nazaj, zdaj pa gredo predsednik Auersperg, Pretis in Unger na odpust. Lasser bo namestnik Pretisov v finančnem ministerstvu, ob enem pa bo nadomestoval Auersperga kot predsednika.

Sklep avstrijskega ministerstva, po katerem je bil vrednik Sigl izročen bavarski vladi, ki ga zavoljo političnih pregreškov preganja, je zbudil veliko čudenje in osupnjenost. To je prvi primerljaj, da je kaka vlada političnega grešnika, ki je pri nji varstva iskal, drugi izročila — po kakih določbah, se še ne ve. Na vsak način pa bo Bismark veselja skakal misleč si, da se ga naše ministerstvo boji, ker njemu na ljubo stori, česar bi nihče ne bil pričakoval.

Na Moravskem v Brnu se delavci in fabrikanti še vedno kujajo, a videti je, da so oboji se že naveličali. Da bi le kdo začel, bi se kmalo poravnali, ali prvi noče nobeden biti. — Dijaki nemških učilišč so prišli v preiskavo, ker imajo med seboj skrivno društvo „Germania“ z veliko-nemškimi načeli. Le delajte nemške šole in božajte nemške dijake, potem bodo dogodbe, kakoršne so bile v

*) Če bi „Narod“ poznal nekatere dopisovalce svoje, bi ga bilo gotovo sram, ako je sramožljivosti le še tim, zmožen.

**) Ako se „Libera“ ali „Miserere“ ne strinja z liberalskim šolstvom, se tudi zastopništvo raznih bank itd. ne.

Gradcu, godile se tudi drugje. Med sedanjimi „Nemci“ je duh tajnega zarotstva že prenavaden.

V Lincu sta bila v pravdi industrijske banke vodja Cohn in opravični svetnik Haiferl kriva spoznana in vsak na 4 mesece poostrenega zapora obsojena. Olajšalno jima je bilo to, da pri splošnji zanikarnosti vseh svetnikov je bilo zapravljanje lahko. Lepe reči!

Ogerski državni zbor se ima sniti 28. avgusta, cesarsko pismo, ki ga sklicuje, je že odšlo v Pešto. Novi zbor se bo pečal posebno s predrugačenjem sodnijskih zadev. Je pa tudi res treba, kajti pravice, kakoršna je na Ogerskem, je drugje pač težko najti. — Izmed poslancev, ki so sedeli v prejšnjem zboru, jih 197 ne bo več nazaj, ker niso bili voljeni. Popolnoma na novo voljenih je 176, starih: 145 liberalcev, 9 konservativcev, 14 od državnopravne opozicije, 14 narodnjakov.

Vnanje države.

Na Nemškem dela to, da se cesar pruski ni sešel z bavarskim kraljem, vladinim listom velike preglavice. Zdaj bi radi zasukali to reč tako, kakor da bi cesar Viljem ne bil imel nikdar namena sniti se z bavarskim kraljem. To se ve, da bi bilo lepše, kajti ko bi se reklo, da je Viljem prišel na Bavarsko z namenom, sniti se s kraljem, pa se vendar ni sešel, in da kralj tega ni hotel, bi veličastnost nemškega cesarja dobila veliko luknjo. Bavarski kralj je — mislijo Prusi — vendar le podložnik (vazal) pruskega cesarja, čegar željam mora vstrezati.

Franceska narodna skupščina bi rada prenehala, vendar se to po sklepu večine ne do prej zgodilo, ko bo proračun prerešetan in zgotovljen.

Na Španjskem so se Karlisti združili v tri močne čete, ki so Alfonsistom trdo za petami. Nedavno so vjeli jih 800. Nekteri listi poročajo, da so se v južni Španiji federalisti združili s Karlisti, posebno pri Kartageni, da bi dobili to trdnjavo v roke.

Turški veliki vezir je pokazal, kako bi se dali znižati državni stroški, ker je svoje dohodke, ki so znašali 2500 liver na mesec, znižal sam na 600 liver. Kaj ko bi avstrijski veliki uradniki ga hoteli posnemati? To bi bila prava misel rešiti Avstrijo.

Telegram „Slovencu“.

Z Dunaja, 17. julija. Današnja „W. Ztg.“ objavlja, da so cesar po najvišem sklepu že 30. maja (ne 6. junija, kakor smo unidan poročali. Vr.) mil. stolnega prošta dr. Janeza Pogačarja imenovali za škofa ljubljanskega. — Nadvojvodinja Klotilda je 16. t. m. v Alczuthu srečno porodila princa.

Izvirni dopisi.

Iz ? (Strah s strahom.) Ako slišim štirske Slovence javkati zdaj v „Gospodarju“ zdaj v „Slovencu“ zaporedoma o slov. Strahu, mi nehote pride na misel nekdanje strašilo domače v koruzi, sem se ga kot otrok kaj bal in sem mislil, da je pravi strah; le mati so me tolažili in rekli: „Ne boj se, dečko, saj ni strahu, to je samo strašilo za vrabce, da prosa ne zobljejo; saj strahu niti ni“, in so strah definirali, da je ob straneh votel, v sredi pa ga nič ni. Ko sem strah večkrat videl, kako se sam obrača, če veter piše, in da ima očetov stari klobuk na glavi pa očetove raztrgane hlače ter zapazil, da je lesen — se ga nisem več bal.

Ubogi štajarsko-slovenski otročki se mi smilijo, ki se slovenskega Straha tako bojijo.

Jim pa praviti, da ni pravi strah, da je le strašilo ustavaško, ki hoče slovenske strahopetneže z domačega polja odganjati, da se obrača sedaj tako gibčno, ker mu prijazen veter brije: je vse zastoj. Strah jim ostane strah in otročki se ga bojijo. Tudi če si njegovo duševno oholost ogledujejo — ta pa mora res velika biti, ker Strah v sedanjem veku mal kolos po svoji telesni moči naj bolj pristaje med vojake, pa je bil vendar za nesposobnega spoznan carju služiti — in prav vidijo, da ga okoli in okoli nič ni še bojazen pred njim ostane.

Pa še eno sredstvo mi prihaja na misel ter ga podajem štirskim Slovincem kot zadnje zoper Strah. Slovenci si poiščejo iz svoje sredine v vseh razkošenih slovenskih pokrajinah narvečega korenjaka, pravega Golijata, ki bi imel nalogo Straha premagati na dan prihodnje volitve. Naš Golijat se postavi za vrata Strahove hiše in Straha prišedšega zjutra na svitlo tako pozdravi, da se Strah ustraši; za tem pa Golijat Straha zmirom spremlje; če Strah da za vino, bo Golijat čvrsto pil; če Strah tuje petake deli, jih Golijat vtakne v žep; če žandarji — brez vojakov ni ništa — narodnemu kandidatu vhod v volilno hišo zabranjujejo, pomaga Golijat; če muzikaši nemčursko zakrožijo za Strahom, pride Golijat in zatrobenta s trobento, da Strah gluh postane; če Strah volilce predstavlja v volilni dvorani, mu Golijat nemčurje zmeša med narodnjake, če strah pripeljuje prusaške trake Slovincem, ga ščiplje Golijat, de zakriči Strah; če Strah meri s pogledom svojim volilce pri volitvi nagovarjaje jih da volijo „frei,“ ter stori, da figamožje in strahopetneži trepetaje izdajevalno kletno ime nemčurskega kandidata izrekajo, priskoči Golijat in reče bojzljivcu: Ne boj se, saj vidiš, da sem jaz tukaj; če pravi Strah: Justament bil ich sein, mu pa poreče Golijat: justament ne ne boš. Zato poskusite z Golijatom!

(*Novodobna doslednost.*) Kadar koli se zgodi pogoriše ali kakoršna koli nesreča po malih otrocih, spremljajo liberalni in vladni časnikarji taka naznanila škode s stereotipnim svarilom: „Malomarnost staršev je bila te nesreče kriva“, ali kaj enacega. In ravno ti časniki fanatiško zagovarjajo tiste liberalne šolske in druge vredbe, po katerih bi moral ubogi kmet čudeže delati, da bi nekoliko več in odrašene otroke imel nekaj v šoli nekaj pri vojašini, sam pa kmetijo obdeloval, male otročiče pestoval, živinčeta pasel itd. itd., zraven tega pa še vedno več davke in dajatve opravljal, pa šolske globe plačeval, ako katerikrat sinčka ali hčerko malim za varha dá, ko bi ju imel v šolo zagnati.

Iz Mitweide na Nemškem, 15. jul. „Še eno tako zmago, pa smo zgubljeni“, je izgovoril sloveči kralj Pyrrhus, ko je Rimce premagal. Ravno te besede bi veljale nemškemu kraljestvu. Nemčija se je po mnogih zmagah zelo povzdignila, ali to je le na videz; v resnici si je pa svoja tla spodkopala. Leta 1866 je pruska vojna zmagala avstrijsko. Pa kje je ostal dobiček te vojske? V Prusiji ne, prej v Avstriji. Avstrijska je morala po vojski izstopiti iz nemške zveze, tako je Nemčija izgubila močnega zaveznika. Da jej to škoduje, se že vidi iz tega, da bi nekteri nemški državniki zopet radi pridobili Avstrijo v nemško zvezo; pa jim nič po volji ne gre. V Avstriji so se pa narodi jeli bolj zavedati. Leta 1870 je zopet prišla Prusija slavno in s francoskimi milijardi obložena iz boja. Res je bilo takrat misliti, da se bo zdaj Nemčija vtrdila in postala najmočnejša in najbogatejša država v

Evropi. Skušnja je pa vse drugače pokazala. Francija je plačala Nemčiji 5 milijard in pri vsem tem vredila svoje finance in svojo obrtnijo in kupčijo spravila v najboljši red. Na Francoskem je zdaj že denara zadosti. Nemci so pridobili francoski deželi Lotarinžko in Alzacijo. V teh provincijah se pa izdeluje najboljšo blago po nizki ceni, tako da se druge nemške dežele v obrtniji z njimi meriti ne morejo in je obrtnija drugje že vidno pešati začela. Pomanjkanje postaja v Nemčiji čedalje večje. Kam so pa milijarde prišle? Natančnega računa ne vemo. Iz državne blagajnice so se menda kar na enkrat zgubile na skrivnem. Ni jih več! Razdelili so jih principi, generali po bratovsko med seboj in Bismark je z njimi svoje dolgove poravnal. Nemški narod pa ni nič drugzega dobil, ko čedalje več davke. Država leze dan na dan v dolg, deficit se ne dá poravnati. Na pivo so naložili razne davke, zdaj že hočejo zadavkati petrolej. Nižim uradnikom vtegujejo plačo, rekoč, da so boljši časi; tako gre naprej. Samostane hočejo razdreti in si premoženje njihovo prisvojiti, vse to, da se država reši propada. Pa vse nič ne pomaga, dan na dan je slabše.

Dalje je Nemčija začela borbo s cerkvijo in vlada je zmagala v državnem zboru in napravila cerkvi sovražne postave. Pa kakošni so nasledki te zmage! Ljudstvu čedalje bolj sedanjih vladnih organi presedajo in posamezne države veže čedalje slabša vez med seboj. Katoliško ljudstvo se hudo ustavlja takim naredbam, tako da že morajo liberalci prijenjevati, ker se prepričujejo, da taka politika spodkopava državo.

Tu sem tri zmage navedel, ki so Nemčijo storile na videz slavno, v resnici pa spodkopale njeno moč in veljavo; še eno tako zmago, pa nemškega cesarstva ne bo več!

Domače novice.

V Ljubljani, 20. julija.

(*Mil. knez in škof dr. Jan. Zl. Pogačar*) so davi ob 3. prišli z Dunaja in so zjutraj ob 8. v Šenklavžu maševali.

(*Gimnazija ljubljanska*) imela je po letnem poročilu v začetku preteklega šolskega leta 403 očitnih in 1 privatnega učenca, na koncu leta pa 367 očitnih pa 2 privatna učenca. Med temi bilo je 277 Slovencev, 88 (?) Nemcev, 3 Hrvatje in 1 Italijan, po veri pa 368 katoličanov in 1 protestant. Ljubljancanov bilo je 79, Gorenjcev 131, Dolenjcev 57, Notrancev 57, iz drugih dežel avstrijskih pa 45. Kmečkih staršev jih je bilo 147, rokodelskih in obrtnijskih 93, zdravnikov, vradnikov in zavetnikov sinov pa 129. Šolnino jih je plačevalo v I. poletju 216 in 22 le na pol, v drugem pa 171 celo in 34 na pol. Vstanove 8195 gl. 29 kr. jih je imelo 102. Izvrstno jih je študije izdelalo 58, dobro 221, skušnjo ponavljalo jih bo 39, dvojko jih ima 22, trojko 25, neprašana sta 2. Število učencev na koncu leta je za 7 manje od lani. Med letom jih je bilo lani izstopilo 52, letos le 37. Repetentov bilo je 30.

(*Na realki ljubljanski*) bilo je v začetku 385, na koncu leta pa 330 javnih in 2 privatna učenca. Med temi bilo je 163 (le!) Slovencev, 138 (?) Nemcev, 6 Hrvatov, 23 Italijanov, 1 Madjar in 1 Francoz, katoličanov 329, grka 2 pa 1 protestant. Izvrstno jih je izdelalo 18, dobro 224, skušnjo jih bo ponavljalo 45, dvojko je bilo 19, trojko 23 in neprašani 3. Število učencev na koncu leta bilo je za 23 večje od lani.

(*Na c. k. učiteljskišči za učitelje in učiteljice*) se je končalo šolsko leto 15. t. m.

Letne preskušnje so bile pri učiteljicah od 5.—7., pri učiteljih od 9.—10. julija, pismeni zrelostni izpiti na obeh učiteljskišči od 28. junija od 3. t. m. Ustmeni zrelostni izpiti so bili na m. učiteljskišči 12., 13., 14., na ženskem pa bodo 15., 16., in 17. julija. Na moškem je delalo skušnjo 22 kandidatov, med tem jih je 8 iz III. tečaja, 13 iz enoletnega (praktičnega) tečaja in 1 začasni učitelj, na ženskem se jih je oglasilo 22 kandidatu, vse iz III. tečaja. — Tudi srednje šole, gimnazija in realka, sklenete šole 15. t. m. s slovesno sv. mašo, potem se delé spričala, in prihodnje šolsko leto se začne 16. septembra. — Mestne šole sklenejo šole koncem t. m., programa ne bode.

„Učit. Tov.“

(*Enoletni praktični tečaji*) za dijake, ki so doveršili vse ali več razredov srednjih šol, bodo tudi v prihodnje leto, in obetajo se vdeleževalcem štipendije po 100 — 200 gl. Oglasiti se je treba najdalje do 1. septembra pri ravnateljstvu c. k. učiteljskišča. Tudi bode s prihodnjim letom na c. k. učiteljskišči pripravljavni tečaj, ako se jih do 15. avgusta oglasi vsaj 20 pripravnih učencev. — Šolski okraj ljubljanske okolice bode imel svoje letno zborovanja 26. julija. Program se glasi: 1. Opazke nadzornikove pri nadzorovanji šol. 2. Razgovor o naukih na podlagi učnih črtežev in zaznamkov učil, razglašeni po slavnem c. k. dež. šl. svetu. 3. Osnova začasnega učnega črteža ponavljanskim šolam za 1875/6. 4. Volitev zastopovalca učiteljstva v c. k. okraj. šl. svet za postavno veljavni čas. 5. Poročilo prvomestnika buk. komisije o stanu in računu okraj. učit. bukvarnice, potem predlogi za nakupovanje. 6. Samostalni predlogi.

„Učit. Tov.“

(*Štiri tiskovne pravde*) bodo pri prihodnji sesiji pred porotniki. Toženi so listi: „Slovenec“ po poštnem vodstvu zaradi znanih dogodbe s pismi na Gorenjskem, — „Slov. Narod“ zavoljo nekega dopisa s Koroškega, v katerem je bil nek krčmar dolžen, da je umoril in oropal kramarja, kar pa ni res, — in „Tagblatt“, kterega tožita gosp. Kreč in gospa Šolmajerjeva zavoljo obrekovanja. Kar se tiče nas, se pravde čisto nič ne bojimo, ker imamo prič, ki bodo dokazale, da je resnica, kar smo pisali. Prihodnja porotniška doba bo tedaj bolj mikavna, ko dosedanje.

(*Hiša za bolehavce — Siechenhaus.*) Včeraj so začeli zidati v Št. Peterskem predmestju, v Kravji dolini na odprtem jako zdravem kraju 26 sežnjev dolgo poslopje z dvema nadstropjema za sprejemanje neozdravljivih bolnikov, ki se zaradi tega ne morejo več vzeti v bolnišnico, doma pa tudi niti hrane nimajo niti postrežbe. Ta privatna naprava se bode ustanovila s pomočjo dobrotnikov, ki s tem naši deželi skažejo neprecenljivo dobroto; tu si stavijo večer spominek pravega ljudoljubja, oskrbništvu njeno pa se bode izročilo usmiljenim sestram, kterih prisrčno in usmiljeno ravnanje z bolnimi je že obče znano. Prostora bo za blizo 80 bolehnih ljudi in to posebno za ljudi iz dežele, ker mesto ima že tako hišo, ki je pa, žalibog! silno zanemarjena. Poslopje bo do 1. oktobra dozidano, prihodnje leto pa se bo ta dobrodelna naprava odprla. Dasi so gori omenjeni dobrotniki v ta namen darovali že velike zneske, bode vendar le še mnogo primanjkovalo, in želeti bi bilo, da bise našli še mnogi drugi velikodušni podporniki, ki bi z zdajnimi doneski pripomogli, da bi se ta dobrodelna naprava o pravem času izvršila in prej ko bo mogoče odprla. Darove sprejemajo p. č. g. kanonik

Kramar, špiritual Heidrich, pa gospa prednica usmiljenih sester.

(„Sokolov“ izlet) na Dobrovo priteklo nedeljo je zabranil dež, ki se je dopoldne nenadoma vлил. Najbrže bo te izlet prihodnjo nedeljo.

(Nesreča po nepredvidnosti). Pri sv. Florijanu v Ljubljani je pretekli teden padel sinček nekoga mizarja v odprto gnojnično jamo ter v nji vtonil, ker ni nihče nesreče opazil.

(Lep „križev pot“) je videti pri gosp. A. Gecejnu v rožnih ulicah v Ljubljani. Kdor hoče gledati ga, naj se kmalu tje poda, ker bo potem odposlan.

(„Hanani“) ali poslednje dni v Jeruzalemu — ta jako mikavna povest, ki je izhajala v podlistku „Slovenca“, je prišla na svitlo zdaj tudi v posebnem iztisu v podobi knjižice obsegajoče 170 strani in se bo prodajala po 45 kr. v tiskarnici Blaznikovi in pri opravištvu „Slovenca“. Po pošti poslana bo veljala 50 kr. Ker je pa primerno le malo iztisov naročenih, naj se kmalo oglasi, kdor jo dobiti hoče.

(Mnogo pritožeb) se sliši, da se v gostilnice in na javne gostilniške vrte vkljub magistratne prepovedi jemljó psi, ki nadlegujejo goste, zlasti pa strašijo otroke po vrtih. Ali bi se dotična prepoved nikakor ne dala strogo izpeljavati?

(Za porotnike v Ljubljani) v sesiji, ki se prične 9. avgusta, so 12. julija izžrebani sledeči gg. kot glavni porotniki; Marinšek Pet., krčmar iz Senožeč; Logar Jože, posestnik iz Št. Jurja; Frjančič Jože, posestnik iz Goč.; Spoljarič Jakob, hišni posestnik iz Ljubljane; Valjavec Aleš, posestnik iz Bistrice; Majer Karol, posestnik iz Vrhnike; Ličan Aleksander, mlinar iz Bistrice; Golob Anton, posestnik iz Stražišča; Kunstelj France, krčmar iz Radovljice; Vodnik Lovro, kamnosek iz Ljubljane; Wurner France, hišni posestnik iz Ljubljane; Götzl L., hišn. posestnik iz Ljubljane; Burger Anton, posestnik iz Postojne; Debevec Andrej, hišni posestnik iz Ljubljane; Lorenci Jože, hišni posestnik iz Ljubljane; grof Bolza Julij pens. stotnik iz Ljubljane; Kozler Janez, hišni posestnik iz Ljubljane; Tolazi Tomaž, trgovec iz Čevc; Dekleva Janez, jun. posestnik iz Britofa; Pezdič Janez, krčmar iz Radovljice; Moro Ljudvik, trgovec iz Ljubljane; Rancingar, hišni posestnik iz Idrije; Žgur Aleksander, trgovec iz Podrage; Zupančič France, hišni posestnik iz Ljubljane; grof Pače Karol, graščak iz Turn-Gallensteina; Hafner Jak., iz gornje Bitinje, Petrič Jakob, posestnik iz Vrda poleg Vrhnike; Valenčič France, mlinar iz Bistrice; Hočevar Leopold, hišni posestnik iz Ljubljane; Golob France, posestnik iz Zgornjih Bitinj; Kanc Edvard, posestnik iz Rakeka; Novak Janez, hišni posestnik iz Ljubljane; Benedek Janez, klobučar iz Ljubljane; Olivčič France, pos. iz Brd; Sličar Albin, trgovec iz Ljubljane; Burger Ferdinand, pos. iz Koških poljan. Namestniki pak so: Zajc Jože, kramar; Treo Viljem, zidarski mojster; Šunko Janez, krčmar; Klein Anton, tiskar; Pardubski Alojzij, hišni pos.; Zagorec Alojzij, krčmar; Pilko France ključavničar; Unterladstätter H., krojač; Čad Jože, pek; — vsi ti zadnji iz Ljubljane.

Razne reči.

— O kamniškem srenjskem predstojniku, sitnem g. Seidlu, ki noče odstopiti, dasi tam nima nobenega posestva več in stanuje v Mariboru, piše „Gospodar“: „V kamniški srenji je tudi pod tem predstojništvom veliko neredov. Mnogokrat izvrže Drava mrliča,

ki morajo pod golim nebom več dni ležati in zraku okuževati, ker srenjski predstojnik g. C. S., kot državni in deželni poslanec, prednik okrajnega zastopa, prednik cerkvenega skladnega odbora v Kamci, pri sv. Križu, šolski prednik, šolski ogleda v Kamci in pri sv. Križu, odbornik v Rožbahu in Brestenici in slednjič oče ubogih v Kamci svojim dolžnostim zadoštovati ne more, da bi mrtvašnico sozidati dal. —

V času njegovega predstojništva je gasilno orožje do drobnega strohnelo, joj nam, ako začne goret!

— „Kurji dopis“. V Borovnici, kakor „Narod“ pripoveduje, je gospodinja našla malo jajce v velikem jajcu. — Vsled te preslavne dododbe „Narodov“ dopisnik že skoraj verjame, da se še — čudeži godé! Tako se godi navadno: kdor taji božje čudeže, pride na poslednje do — „kurjih čudežev“.

— Najmogočnejši kralj. Nemški cesar Maksimilijan I. se je mnogokrat jezil, kako malo se menijo podložni knezi za njegova povelja. Zato je rekel enkrat pri mizi: „Kralj francoski je kralj suznjih; kar zapove svojim Francozom, to store brez upora. Kralj angleški je kralj ljudi; kar svojim Angležem reče, spoznajo za dobro in izvrše. Jaz pa sem kralj kraljev; naj zapovem kar koli hočem svojim knezom, oni store vsakako, kar sami hočejo.“

— Nevarna rana. Slaboten častnik brez srčnosti bil je klican na dvoboj, kteremu se nikakor ni upal odtegniti; nasprotnik ga je deloma iz strahu pred postavo, deloma iz milosti le malo v prst ranil. Ranjeni se vsede ves nepotolažljiv v stol, in eden njegovih tovaršev pokliče prostaka, naj gre brž, pa le brž po ranocelnika. „Kaj je moja rana tako nevarna?“ veli prestrašeni častnik. „To ravno ne,“ odvrne oni, „pa če ranocelnik brž ne pride, bojim se, da bi se zacelila sama od sebe.“

Eksekutivne dražbe.

22. julija. 3. Jože Šlejcah-ovo s Studenca (3960 gl.) v Zatičini. — 3. Jože Tomažič-ovo iz Mokronoga (1100 gl.) v Mokronogu. — 2. Pavel Mihič-ovo iz Raven (349 gl.) — 2. Jurij Kajfež-ovo iz Banjaloke (540 gl.), oba v Kočevji. — 2. Mart. Logar-jevo iz Grahovega (1312 gl.). — 2. Luk. Juržič-ovo iz Begunj oba v Planini. — 3. Andr. Kovač-ovo (22 gl.) v Ljubljani. —

23. julija. 3. Helena Zreme-ovo iz Studenca (195 gl.) v Ljubljani. — 3. Jak. Miklavšič-ovo iz Trnovna (1120 gl.). — 3. Jure Zvonkovič-ovo iz Broda (330 gl.), oba v Metliki. — 2. Jan. Merel-jevo iz Gornje Košane (1415 gl.) v Postojni. — 3. Tone Trost-ovo iz Podbrega v Ipavi. — 1. Helene Vrenk-ove iz Zagorja (5640 gl.) v Litiji. — 1. Miha Conger-jevo iz Gorice v Ipavi. —

24. julija. 3. Jan. Mausar-jevo iz Hočuja (1886 gl.) v Laščah. — 3. Lenart Röthel-ovo iz Koprivnika (40 gl.). — 3. Jak. Sterk-ovo iz Predgrada (29 gl.) oba v Črnomlji. — 3. Antonije Jerman-ovo (525 gl.) v Kranji. — 3. Jože Sterk-ovo iz Zagozdeca (205 gl.) v Črnomlji. — 3. Fr. Joras-ovo iz Otoka (2135 gl.) v Metliki. — 2. Jože Žerovnik-ovo iz Kranja (3628 gl.) v Kranju. — 2. Matija Rudman-ovo iz Rozalnice (1180 gl.) v Metliki. — 2. Jože Jaklič-ovo iz Vidma (4450 gl.). — 2. Tone Grm-ovo iz Rompolja (845 gl.), oba v Laščah. — 2. Andr. Stražišar-jevo iz Čadeža (4055 gl.) na Vrhniki. — 2. Peter Kazun-ovo iz Kazun (390 gl.) v Črnomlji. — 2. France Hafner-jevo iz Dorfarjev (5623 gl.) v Loki. — 3. Matija Krašovec-ovo iz Bušine vasi (711 gl.) v Metliki. —

27. Julija. 3. Jurij Markove-ovo iz Kamnika (1836 gl.) v Kranji. —

Telegrafične denarne cene 19. julija.

Papirna renta 70.85. — Srebrna renta 74. — 1860letno državno posojilo 112.70 — Bankine akcije 942 — Kreditne akcije 21940. — London 111.65 — Srebro 102.15. — Ces. kr. cekini 5.25. — 20Napoleon 8.89.

Denarstvene cene. 19. julija.

	Denar.	Blago.
Državni fond.		
5% avstrijska papirna renta	70.85	70.95
5% renta v srebru	74.25	75.35
Srečke (lozi) 1854. l.	105.25	105.50
„ „ 1860. l., celi.	112.90	113.10
„ „ 1860. l., petinke	118.—	118.50
Premijski listi 1864. l.	135.25	135.75
Zemljiščine odveznice.		
Štajarske po 5%	—.—	—.—
Kranjske, koroške in primorske po 5%	—.—	—.—
Ogerske po 5%	81.70	82.—
Hrvaške in slavonske po 5%	80.75	80.75
Sedmograške po 5%	80.25	80.75
Delnice (akcije).		
Nacionalne banke		
Unionske banke	940.—	941.—
Kreditne akcije	99.80	100.—
Nižoavstr. eskomptne družbe	220.—	226.25
Anglo-avstr. banke	175.—	172.—
117.25	117.40	
Srečke (lozi).		
Kreditne po 100 gl. a. v.	163.75	164.—
Tržaške „ 100 „ k. d.	13.25	13.50
„ 50 „ „	56.50	—.—
Budenske „ 40 gl. a. v.	27.75	28.50
Salmove „ 40 „ „	36.75	37.25
Palfi-jeve „ 40 „ „	27.50	28.—
Clary-jeve „ 40 „ „	27.50	28.—
St. Genois „ 40 „ „	27.50	28.—
Windischgrätz-ove „ 20 „ „	21.25	21.50
Waldstein-ove „ 40 „ „	22.75	23.75
Srebro in zlato.		
Ces. cekini	5.23—	5.24—
Napoleonsd'or	8.89	8.89—
Srebro	101.15	101.52

Poziv.

V Rajhenburgu na spodnjem Štajarskem prav blizu kolodvora je naprodaj ali pa se v najem daje

lepa zidana hiša

s 3 sobami, 2 kleti, kuhinjo, sobo za hrano, živinskim in svinjskim hlevom, dvema vrtoma in borštom; hiša stoji tik potoka iz Save. Kraj ima zdrav zrak in posebno dobro studenščino; vse je posebno sposobno za kakega penzionista. — Več se zvé pismeno pod naslovom:

V. Z. hiš-št. 5, Reichenburg, „poste (55—2) restante“.

Naznanilo.

Lanz-ove „ročne mlatilnice“ prve vrste, letos še zboljšane, se dobivajo po nizki ceni in pod jako ugodnimi pogoji pri

P. Skalè-tu v Ljubljani na Poljanah.

Naznanilo.

Pri podpisnem se dobé nove iznajdbe mehovi za cerkvene orglje; eden bi zadostoval za 6 do 10 spremenov, drugi za 10 do 18 spremenov, in

fisharmonijum,

po novi iznajdbi izdelan, ima prijeten in močen glas. Pri mehovih je sapa ravna in ne tresoča se, da, ako je meh še večji, ga zamore vsak 12letni deček goniti. Pri tej ponudbi se zahvaljujem vsim čast. cerkvenim predstojništvom za do zdaj mi skazano zaupanje, in se priporočam na dalje za nove orglje, pa tudi za vsako popraviljanje, po kar mogoče nizki ceni.

Ig. Zupan,

(53—2) orgljar v Kropi na Gorenjskem.